Skal vi ikke bare droppe de lange hjemmeopgaver?

Jan Aasbjerg, medlem af G-bestyrelsen og lærer på Frederiksberg Gymnasium

Jeg har flere gange ytret en positiv holdning til kunstig intelligens og dens evne til at hjælpe eleverne med deres skrivning, men jeg er ikke blind for, at kunstig intelligens er forbundet med en masse problemer og har forandret vores måde at gå til skriftlighed på. Jeg møder mange opgaver med mistillid som udgangspunkt, og det har jeg det grundlæggende skidt med. Sådan vil jeg ikke være som lærer. Sådan et forhold vil jeg ikke have til mine elevers besvarelser. Så spørgsmålet er, hvilken rolle de lange opgaver skal spille i arbejdet med skriftlighed? Og nogle gange bliver jeg helt i tvivl, om det overhovedet giver mening at give længere opgaver for længere?

Kunstig intelligens er fuldt integreret i elevernes måde at skrive opgaver på. Det bliver tydeligt, når man læser EVAs rapport "Elevers brug af AI i gymnasiet" (2026). Elever i gennemsnit mener, at det ikke kan betegnes som snyd, hvis man afleverer en opgave, hvor 25 procent er produceret af AI (nogle eleverne mener selvfølgelig mindre, men nogle mener også mere end 25 procent). Selv stærke elever bruger kunstig intelligens til at finde synonymer og måske endda kigge efter fejl eller give forslag til måder, de kan formulere sætninger anderledes på. Det er min formodning, at de, der har sværest ved skrivningen og har det mest udfordrede skriftsprog, også er dem, der oftest skriver mindst selv og har en større tendens til at overlade arbejdet til AI. Fordi skriftligt arbejde simpelthen er for svært. De, der lærer mindst, er dem, der mestrer færrest af de kompetencer, det kræver at skrive en lang opgave.

Vi må tænke anderledes. Min egen teori er, at eleverne bruger AI for meget, når de ikke ved, hvad de skal, eller hvis de har for svært ved opgaven. Et af mine greb er differentiering, så eleverne ikke får den helt samme opgave for. Men alle får en opgave, jeg forventer, de kan løfte og besvare. Det betyder kortere afleveringer, som hovedsaligt består af skriveøvelser fra undervisningen, men også kommenteret viderebearbejdelse af de selvsamme skriv. Her synes portfoliodidaktikken at være et virkelig brugbart værktøj, hvor eleverne selv udvælger skriv, de vil aflevere og arbejde videre på efter mine anvisninger om, hvad de præcis skal øve sig på at forbedre. Det kræver et langt større overblik fra min side.

Det er måske en besnærende tanke at sløjfe de lange hjemmeopgaver. Men hvis gymnasiet ikke lærer eleverne at skrive lange og sammenhængende tekster, så forsømmer vi gymnasiets studieforberedende opgave. Hvis vi dropper de lange opgaver, så giver vi aben videre til universiteterne, som i forvejen er pressede. Og bliver endnu mere pressede af, at studerende også dér i høj grad anvender AI. De lange opgaver i gymnasiet er en træning i nogle væsentlige skrivekompetencer; blandt andet at kunne skrive meget og omskrive det, at kunne skrive i lang tid og at kunne lave en sammenhængende tekst af et større omfang. Desuden træner de længere opgaver også eleverne i det, de skal kunne til den skriftlige eksamen. Så derfor tilskriver jeg dem en værdi. Men kan jeg lade dem indgå som grundlag for karaktergivningen i skriftlighed? Kun under forudsætning af, at jeg kan genkende det faglige niveau i skriveøvelser fra undervisningen og opgaver skrevet under prøvelignende forhold. Er der en alt for stor diskrepans mellem det faglige niveau i en hjemmeopgave og de mere AI-sikrede skriveøvelser fra undervisningen og opgaver skrevet under prøvelignende forhold, ja, så kan de ikke indgå i karakteren. Det øger kompleksiteten i karaktergivningen. Og måske bliver karakteren i endnu højere grad et skøn frem for en sikker vurdering, fordi jeg ikke længere har en skarp vurdering af, hvad eleven kan forvente at præstere til den skriftlige eksamen.

Så de lange hjemmeopgaver kan vi ikke slippe, og særligt ikke i 3.g. Eleverne skal opleve friktion i skriveprocessen og lære at skrive længere sammenhængende tekster. Og så må jeg ædе, at nogle elever har en for omfangsrig brug af AI, selvom jeg også bliver træt og irriteret af at bruge min kostbare tid på at læse dem. Men at kunne skrive en længere tekst er et væsentligt studieforberedende element i gymnasiet. Det skal danskfaget også være med til at løfte.